

Menú

C.Valenciana Más noticias Deportes Economía Opinión Cultura Ocio Vida y Estilo Participación Multimedia

EN DIRECTO Baloncesto, España-Eslovenia

Levante-EMV » València

Suscriptor

1

La música més tradicional

Alan Lomax: del Mississipí a València

El musicòleg visità el Cap i Casal el 1952 per enregistrar la música popular - Rebé el suport de la Institució Alfons el Magnànim i de la BBC

Francesc J. Hernández | Departament De Sociologia Universitat De València | 26.11.2017 | 04:15

Als anys quaranta, Lomax va viatjar per bona part del món en un periple que passà per terres valencianes. Les peces arreplegades per ell en la seva visita al Cap i Casal, així com les fotografies i les notes es poden consultar a internet. I també molts altres arxius enregistrats per aquest gran musicòleg.

Alan Lomax: del Mississipí a València

Fotos de la noticia

El 1963, el grup de música que havien creat Mick Jagger i Keith Richards, gravà la seua primera maqueta, amb tres cançons de tres cantants negres de blues: Bo Diddley, Jimmy Red i Muddy Waters. Precisament una cançó d'aquest últim, anomenada «Rollin' Stone» donaria nom al grup de Jagger i Richards. De jove, Muddy Waters, el nom autèntic del qual era McKinley Morganfield, era un treballador d'una plantació de cotó del delta del riu Mississipí. El 1940, el musicòleg Alan Lomax enregistrà per primera vegada la seua veu. Els dos, Waters i Lomax, tenien uns 25 anys, ja que havien nascut el 1915.

Aquella gravació fou el principi de la carrera musical de Muddy Waters, que es consolidà quan el cantant anà a viure a Chicago. La seua influència es projectà en els cantants de blues i en grups com Rollings Stones o Led Zeppelin. D'altra banda, Lomax no només va recórrer els camps de cotó del Mississipí buscant cantants i músiques populars; també viatjà per bona part del món, en un periple que passà per terres valencianes.

Alan Lomax fou fill de John Avery Lomax, qui també es dedicà a enregistrar la música popular des de les primeries dels anys 30. Des del 1942, Alan Lomax treballà per a l'arxiu de folk de la Biblioteca del

Suscriptor | València

Contenido exclusivo para suscriptores digitales

Cerrillo Escudero: "El tráfico privado es el factor determinante de la polución"

Congrés dels Estats Units. Ja als seus anys de formació universitària, s'acostà a l'ideari radical, a més d'estar en contacte amb grups afroamericans que se resistien a la segregació racial.

Va contraure matrimoni amb Anne Lyttleton. El 1944 va nàixer la seua filla Anna Lomax, que continuà la tradició familiar com a antropòloga i folklorista. Dirigeix l'Associacion for Cultural Equity per conservar el llegat del seu pare.

Cap a la fi dels anys quaranta, amb l'ascens de l'anticomunisme als Estats Units, Lomax decidí marxar fora del país i arregar música popular arreu del món. Els anys 1952-1953 enregistrà cançons per tota la Península Ibèrica, acompanyat de Jeannette Bell (de malnom Pip), una assistent proporcionada per la British Broadcasting Corporation (BBC), corporació que tenia la intenció d'editar en discos les gravacions.

Lomax arribà a València l'estiu del 1952, procedent de Catalunya. Ací comptà amb el suport de l'Institut de Musicologia de la Institució Alfons El Magnànim, entitat que havia estat promoguda poc de temps abans per la Diputació Provincial. Al cap de l'Institut es trobava el mestre Manuel Palau Boix. Des de València, Lomax marxà a la casa de camp del seu amic Pablo Garrido, que es trobava prop de Tavernes de la Valldigna. Hi vivia també un jove Pedro, que, segons el records de Pip, era molt atractiu, tocava el violí i parlava anglès. Al poble de la Valldigna, Lomax comptà així mateix amb el suport d'Amadeu Magraner Grau, autoritat municipal en l'època que també participà com a cantant en els enregistraments.

A la Biblioteca del Congrés dels Estats Units hi ha un quadern de camp, on es troben les cançons populars que Lomax arreplegà, interpretades per Antonio i María Escrihuela, Salvador Armengol i Dolores i María Vercher, la velleta Gertrudis Magraner, Rosario Enguix i Isabel Chover, entre altres. Les lletres eren transcrits al quadern per Amadeu Magraner, i traduïdes per Ricardo Gil Aparisi, que havia viscut 15 anys als Estats Units. A la pàgina 26 del quadern, el traductor entén que «A la vora del riu, mare», s'ha de transcriure com si es tractés del nom del riu o del seu caràcter de riu principal: «mother river», a la manera d'una «séquia mare» (recordeu que a València tenim un carrer de la Mare Vella, que es refereix precisament a una séquia). Al quadern de Lomax es troben albaes, cançons de batre, cançons de bressol (també anomenades non-non o nonetes), nades, «aguinaldos», la tarara, etc. També gravà el pregó que cantava pels carrers el llanterner, Antonio Sánchez Arenas, anunciant que podia reparar cossins i llibrells metàl·lics, o la cançó amb la qual el sereno donava les hores. A més, Lomax realitzà nombroses fotografies que es poden veure al web de l'Associacion for Cultural Equity.

El 7 d'agost del 1952, Lomax va fer més enregistraments a Castelló de la Ribera. Hi participà la banda de música, dirigida per Valentín Ruiz. S'hi gravaren pasdobles (Lo cant del valencià) i peces populars. Després, Lomax tornà a València, on arreplegà les interpretacions del cantaor José Calaforra Romero «Xiquet de Benaguasil» i el guitarrista Juan Fenollosa Villanueva, conegut com Juanito Villanueva o «El Chufa», i que també interpretà per a l'etnomusicòleg uns solos de guitarra (buleries). Els acompanyaren Salvador Seguro Pérez (trompeta), José Puig Serra (clarinet) i Agustín Picano (instrument de vent de fusta) i un altre músic (guitarró). Calaforra interpretà música valenciana i la jota «Nadie quiere tener suegra». La conversa prèvia entre Lomax i Calaforra està enregistrada als arxius musicals del CSIC. El Xiquet de Benaguasil li diu que aprengué la riberenca d'un altre cantant, Pedro el de las vacas, un home d'Ènguera que participava com a versador a la fira de Xàtiva (Levante, 27/6/2016). Després del seu viatge per Espanya, Lomax anà a Londres, on preparà l'edició dels discos amb les músiques arreplegades, que ara es poden trobar en: «World Library of 'Folk' And Primitive Music, V. 5: Spain» i «Alan Lomax Collection: The Spanish Recordings: Aragon and Valencia». Algunes peces es poden escoltar al web de Institució Milà i Fontanals de Barcelona.

L'estada de Lomax fou molt satisfactòria, a jutjar per una carta que li va remetre a Amadeu Magraner i on reconegué que en cap altre lloc havia trobat un ambient més agradable. El guitarrista Fenollosa, que vivia al carrer Ruaya de València, escrigué també a Lomax, demanant-li una compensació econòmica també en nom del cantaor de Benaguasil. El cert és que Lomax s'havia adreçat repetidament al mestre Palau per localitzar Calaforra, ja que li tornaven les cartes que li remetia. El problema fou que havia pres malament el seu nom: José Callaferro, en lloc de José Calaforra. I així, erròniament, fou publicat en els crèdits del disc de la «World Library of 'Folk'». Al maig d'enguany, el grup «Senior i el Cor Brutal» (Micalet Landete, Endika Martín, Juan Luis Tormo i Rafa Ferreiro) publicaren l'àlbum «Valenciana. Vol. I», fet, com diuen ells, sota la «síndrome Lomax», per la voluntat d'arreplegar vocalistes valencians.

Cerrillo Escudero: "El tráfico privado es el factor determinante"

Ecologistes en Acció assegura que ni el actual gobierno, ni el anterior reconocen el problema

El ayuntamiento tiene localizados 32 vertederos incontrolados de

residuos

Ciudadanos propone que se vallen, al menos, los solares municipales para evitar unas situaciones...

Todas las noticias de València

Encara es pot sentir el ressó del llanterner de Tavernes, el Xiquet de Benaguasil i els camps de cotó del Mississipí.

Compartir en Facebook

Compartir en Twitter

Más información

- Roberto Romero: "Jordi Hurtado es más enérgico de lo que parece, es extraordinario"
- Cuerpo de élite patrullará en la pequeña pantalla
- 5 productos que no puedes dejar escapar en el Black Friday de MILAR

Temas relacionados:

Blues

Chicago

Estats Units

Folk

Keith Richards

Led Zeppelin

Mick Jagger

Música

Universitat de València

Valencia

Contenido para ti

Cerrillo Escudero: "El tráfico privado es el factor determinante de la polución"

26-11-2017

El ayuntamiento tiene localizados 32 vertederos incontrolados de residuos

26-11-2017

María Ángeles Carmona: "Denunciar es la única forma de que se active el mecanismo de defensa de la víctima"

26-11-2017

La despoblación espera el bus

26-11-2017

Viaje al carlismo valenciano

26-11-2017

El fenómeno fan más maduro

26-11-2017

Enlaces recomendados: Premios Cine

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
[Mapa web](#)

C. Valenciana

València

El tiempo

Transportes en València

Tráfico en València

Cartelera de cine

Fallas

Servicios

Clasificados

tucasa.com

Iberpisos

Iberanuncio

Ibercoches

Iberempleo

Anuncios breves

Cambalache

Especiales

Lotería Navidad

Lotería el Niño

Fórmula 1

Motogp

Premios Cine

Calendario Laboral

Calendario Escolar

levante-emv.com

Contacto

Atención al lector

Conózcanos

Localización

Política Medioambiental

Aviso legal

Política de cookies

Publicidad

Publicidad

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coruña | La Opinión de Málaga | La Opinión de Murcia | La Opinión de Tenerife | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-EMV | Mallorca Zeitung | Regió 7 | Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Cine

© Editorial Prensa Valenciana, S.A. Todos los derechos reservados.

[Aviso Legal](#) | [Política de Privacidad](#) | [Política de Cookies](#)